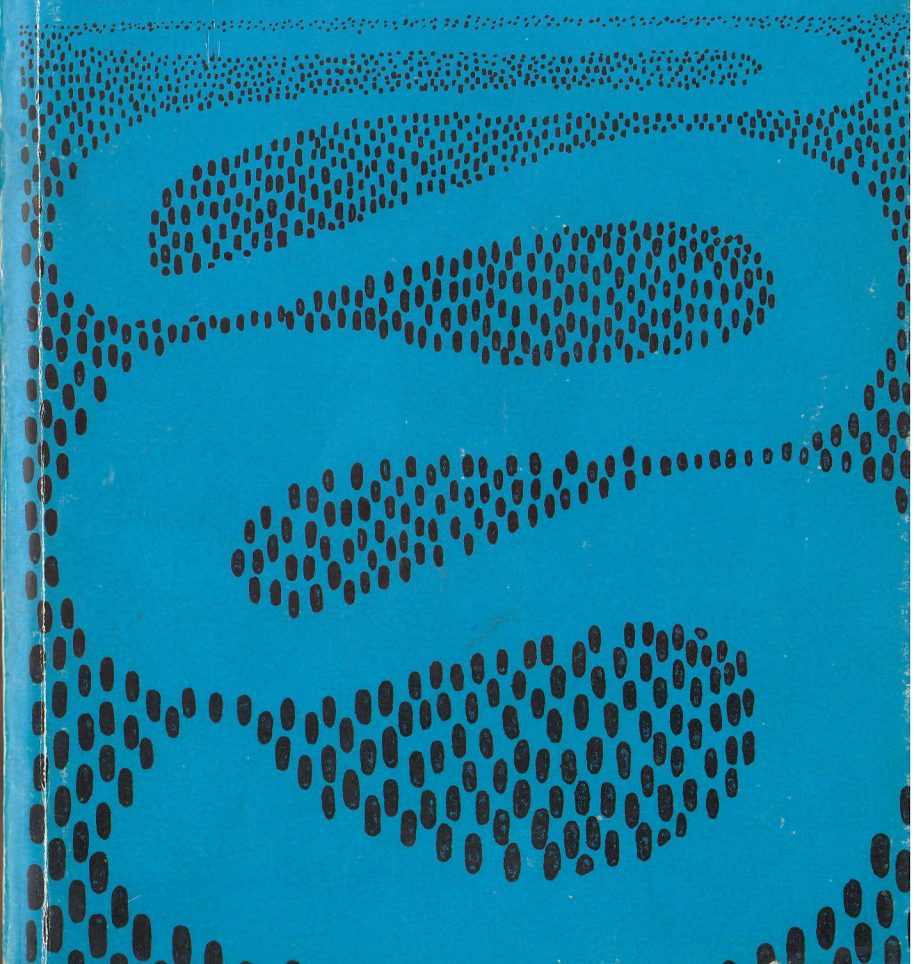

ÚTKÖZBEN

Szerkesztő:

BÉKÉS SÁNDOR

Fotók:

VARGA GYULA

és

HALÁSZ RUDOLF

A címlap

ERDŐS JÁNOS

munkája

ÚTKÖZBEN

fiatal baranyai írók és költők
antológiája

Csaba Szőcsnek
őszinte nagyre-
beszéléssel, kedvvel.

Arató (László)

Pécs, 1970. V. 3.

Pécs, 1969

Olvasom verseitek, prózáitok, pécsi fiatalok. Voltam én is pécsi fiatal költő; hálásan gondolok Várkonyi Nándorra, Lovász Pálra, Kocsis Lászlóra, Fülep Lajosra, Martyn Ferencre és annyi másra – annyi másra, milyen véghetetlenül sorolhatnám! – akik értéssel és szeretettel munkálkodtak a látóköriünk bővülésén, a tehetségünk csiszolódásán. Kik is voltunk akkori pécsi fiatalok? Tatay Sándor, Csorba Győző, Barátos Endre, Takáts Gyula, Harczos Ottó, Kopányi György... Ez a névsor is meddig volna folytatható?

Lassan és nehezen bontakoztak ki lehetőségeink. Más-e a maiak helyzete? Érdeklődésük, képességük más irányú-e? Mi aligha tudtuk – de valahogy az ösztöneinkben mégis éreztük – hogy első sorban nem a külső lehetőségek, az érvényesülés bővülése fontos, hanem önmagunkban, belül kell kialakulnia olyasvalaminek, ami az olvasók, a társadalom számára érdekes, izgalmas, értékes. Csak ha ez már megvan, akkor érdemes megjelenésre, sikerre törekednünk; sőt akkor a külső lehetőség, ha nem is félútig, de legalább negyedútig, várakozón eléje-lépdél mindannak, amit neki adni tudunk. Ezt a mai fiatalok bizonyosan jobban ismerik, mint amennyire mi ismertük; Bebesi Károly, Galambosi László, Harmath Ildikó, Makay Ida és mind a többinek írásai tanúsítják, hogy

éretten, tudatosan, művészi készséggel lépnek a közönség elé.

De egyelőre még sincs náluk semmi végleges kialakultság; s az ő életkorukban jobb is ez a nyitottság, mint a lezárt érettség; én még most is, ötvenhat éves koromban, arra töreksem, hogy lehetőleg mindig más és más tárnát nyissak, ahol eleinte tájékozatlanul bolyongok, és mire eligazodom benne, otthagynom és megint mást, ismeretlent keresek, igyekszem újra meg újra éretlen kezdővé változni. Meddig sikerül nekem a folyton másba kezdés, nem tudom – most már az ifjakra vár ez a feladat, hogy ha valamire bukkantak, ne aknázzák ki életfogytiglan, hanem folyton másba, mégújabba fogjanak. És lehetőleg mindegyik másként; ne legyenek közös jellegűek.

És még valami. A nehezkedési erő, a lustaság mindnyájunkat kényelmes horizontalizmusra készítet. Beletörődni a már meglevő látóhatárunkba, és víz- vagy talajszintesen feldolgozni mindennapi élményeinket. Az igazi művészet: új meg új erőfeszítés, nem az élmények síkján, hanem a szellem terében építkezés, vertikalizmus; függőleges, vagy spirális mozgás. Dante, vagy William Blake úgy látta, hogy a művészetnek, az eszmének nem egy, hanem négy régiója van, s a közvetlenül-tapasztalati ebből csak egy, a legalsó. Építsük meg élményeinkből a többi három régiót is: a szenvedélyesen démonit, a feldolgozóan gondolatit, s a csaknem megfoghatatlanul repülő szellemi-intuitívet. De úgy érzem, a pécsi fiatalok erről is tudnak legalább annyit, mint én. Ezért tanácsadás helyett csak annyi a feladatom, hogy mindnyájuknak szép benső fejlődést és aztán – de csak aztán! – külső sikert kívánjak.

Weöres Sándor

Mióta világ a világ, vagyis mióta magunkra eszméltünk és tudjuk, hogy gondolkozunk, azaz ábrándozunk is és irigykedünk, azóta irigyeljük a fiatalokat. Ez az irigykedés egyénenként és koronként változó.

És ma? ... Amikor a kitolódott élethatárokon belül a fiatalság is egy évtizeddel tartósabb állapot, mint régebben? Ma, amikor a szellemi és testi érés tulajdonképp sokkal korábban avatná őket felnötteké – de a természet íme hiába végezvén el a maga dolgát, a társadalmi berendezkedés gyanakodása megnyújtja az ifjúság idejét, bizonyos évek kötelező letöltését csaknem törvényes szigorral írja elő s szinte idézőjelek közé helyezi ezt a különben egyértelmű szót: „fiatal” – ma is irigyeljük őket?

Miért? Hogy néha botladozás közben is nyomdafestékhez jut némelyikük? Viszont mások imponálóan biztos szakmai fegyverzettel is hiába kopogtatnak, alig-alig kerülnek a küszöbről beljebb!

Legalább az indulás lehetőségét adjuk hát meg a bizonytalanabbaknak is, a színrelépés izgalmát: hogy a közöny, meg a hajsza s az esetleges elismerés összevisszaságából mit lát majd meg, s tovább tud-e lépni? ... Ha már úgy állunk, hogy elsősorban maguknak kell segíteniük önmagukon.

Nekünk s nekem pedig adassék meg, hogy bevallottan, *igazi* irigykedőkként legyen szükség reánk.

KENDE SÁNDOR

Két évvel ezelőtt a Pécsen és Baranyában élő fiatal alkotók társkeresése, az egyéni, elszigetelt próbálkozások meddősege, a közös alkotóműhely kialakításának gondolata, a fórumkeresés, az erkölcsi-anyagi támogatás közös igénye hozta létre a „MI-68” néven szereplő Pécsi Fiatal Írók-Költők Csoportját, akik ennek az antológiának a szerzői.

A képzőművészek korábbi felkarolása mellett erőnkhez és lehetőségeinkhez mérten újtára indítottuk e csoportot is. A megalakulást több sikeres irodalmi est, író-olvasó találkozó, új művek írása, a múlt év tavaszán kiadott „Őszi szivárvány” c. almanach megjelenése követték.

Az itt szereplő fiataloknak alkalmat adtunk alkotó egyéniségüknek legjobban megfelelő kifejezési mód megtalálásához, amelyen újra fogalmazhatják és felfedezhetik az őket körülvevő társadalmi és tárgyi valóságot. Lényegében ezen a ponton találkozott közös igényünk: társadalmunk kultúr- és művészetpolitikájának érvényesítése; lehetőség biztosítása az alkotásra, másrészt pedig a kapott lehetőséggel élve kötelezettségvállalás és alkotás. Örülnénk, ha az elkövetkezendő években egyre több, hasonló jellegű összeállítás látna napvilágot. Szeretnénk, ha (az e kötetben szóhoz jutott alkotók mellett) másokat is ösztönözne eddigi fáradozásunk.

PETŐHÁZI SZILVESZTER
KISZ megyei első titkár

Kiadta: a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség

Baranya megyei Bizottsága

Felelős kiadó: Varga László

Megjelent: 2000 példányban, 12,8 A/5 ív terjedelemben

69-5698 Pécsi Szikra Nyomda – F. v.: Melles Rezső